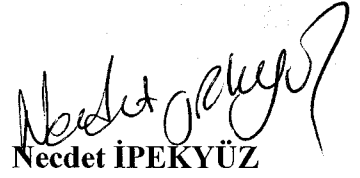

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY* tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

Birleşmiş Milletler (BM) Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Bangladeş'in girişimiyle, 17 Kasım 1999 tarihinde 21 Şubat'ı Uluslararası Anadili Günü olarak ilan etmiştir. 2000 yılından bu yana ise dünyada kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek amacıyla her yıl bugün "Dünya Anadili Günü" olarak kutlanmaktadır. 23 yıldan bu yana çok dilliliği teşvik etmek amacıyla her yıl 21 Şubat'ta çeşitli çalışmalar yürütülse de bugün dünya üzerinde konuşulan 7 bin dilden yaklaşık 2 bin 500'ü yok olma tehlikesi altında olduğu ifade edilmektedir. Dil bilimcilere göre, insanlığın varoluşundan bu yana yaklaşık 30 bin farklı dil konuşulurken 2019'u Dünya Yerli Dilleri Yılı ilan eden BM'ye göre ise dil çeşitliliğine yönelik tehditler giderek artmakta ve küresel nüfusun yüzde 40'ı konuştuğu dillerde eğitime erişim imkânı bulamamaktadır. Dünyanın birçok yerinde tekçilik, ırkçılık ve aşırı milliyetçilik etkisi nedeniyle ulus devletler; halkların doğal dillerinin sınırlandırılması, kullandırılmaması, geliştirilmemesi amacıyla politikalar geliştirmektedir.

Türkiye'de ise UNESCO Dünya Tehlike Altındaki Diller Atlası'na göre 3 dil günümüze ulaşamazken, "yok olma tehlikesi altında" olan dil sayısı 15'tir. Ubik, Kapadokya Yunancası ve Süryani dillerinden Mlahso'nun tamamen yok olduğu Türkiye'de, diğer Süryani dillerinden Hertevin "yok olmak üzere", Turoya ise "ciddi tehlike altında" kategorisinde yer almıştır. Ladiono ve Gagavuzca da bu listeye dahil olan diğer dillerdir. "Kesinlikle yok olma tehlikesi altında" olan 7 dil ise; Abazaca, Hemşince, Lazca, Pontus Yunancası, Romanca, Suret ve Batı Ermenicesidir. Abhazca, Adigece, Kabar Çerkes dilleri ise "kırılğan" diller olarak belirtilmektedir. Kırılğan durumda olduğu belirtilen bir diğer dil ise Zazacadır.

Bu kapsamda Türkiye'de risk altında olan dil sayısının 18 civarında olduğu ifade edilmektedir. Dillerin yaşamın her alanında kullanımına imkân sağlamak, yok olmalarının önüne geçmek için alınabilecek en uygun tedbirdir. Özellikle anadilleriyle eğitim, sağlık ve diğer kamusal hizmetlere erişmeyen milyonlarca yurttaşın Türkiye'de yıllardır yaşadığı bilinmektedir.

Anadilin etkili bir şekilde öğrenimi diğer dillerin de öğrenimini etkilemektedir. Türkiye’de yıllardır sürdürülen “yabancı” dil eğitiminin başarısızlığının en önemli nedeni; yurttaşların ana diline ilişkin eğitim başta olmak üzere kamusal hizmet sunumunun eksik olmasıdır. Özellikle Kürtçe konuşan milyonlarca yurttaşın birçok kamu kurumunun hizmetlerinden bihaber olduğu, hizmet sunumu sırasında taleplerini doğru bir şekilde aktaramadığı, birçok zaman hak kayıplarının yaşandığı bilinmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de kaç farklı anadil mevcuttur? Yok olma riski altında olan diller hangileridir? Yok olmalarını önlemek amacıyla Bakanlığınızca hangi tedbirler alınmaktadır?
- 2- Bakanlığınızın desteklediği sinema filmleri içerisinde Kürtçe ve azınlık dilleri ile çekilmiş filmlere ayrılan destek miktarı ne kadardır?
- 3- Türkiye’de Kürtçe ve azınlık dilleri ile yayınlanan dergi, gazete ve diğer periyodik yayınların sayısı kaçtır?
- 4- Türkiye’de Kürtçe ve azınlık dillerinde yayımlanan TV, Radyo programı sayısı kaçtır?
- 5- Türkiye tanıtım çalışmalarında Kürtçe ve azınlık dilleri versiyonları mevcut mudur? Türkiye’nin tanıtımı kaç farklı dilde yapılmaktadır ve bu diller hangileridir?
- 6- 2002-2022 yılları arasında yayınlanan Kürtçe kitapların sayısı kaçtır? Bu kitaplar kamuya ait satış ve sergi yerlerinde erişilebilir durumda mıdır?
- 7- Yerli ve yabancı Kürt turistler için havalimanlarında Kürtçe danışmanlık birimleri mevcut mudur?